

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-02-18
Besvaras senast
2022-03-04

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:355 Visionen för e-hälsa 2025

Den nuvarande socialdemokratiska regeringen saknar handlingskraft. Mål och visioner följs inte av tillräckliga åtgärder och reformer. Det är ett genomgående problem som syns inom alltifrån kriminalpolitiken till jordbrukspolitiken. Därför har Sverige för få poliser och vårt jordbruk en för svag konkurrenskraft. Problemet går också igen inom socialpolitiken. I denna interpellation vill jag specifikt lyfta regeringens bristfälliga arbete för att förverkliga visionen att Sverige ska vara bäst i världen på e-hälsa år 2025.

Digitaliseringen skapar fantastiska möjligheter att utveckla hälso- och sjukvården så att den blir både effektivare och mer tillgänglig. Digitaliseringen är ett viktigt verktyg för att skapa en mer jämlik och patientsäker vård liksom för att förbättra arbetsmiljön för vårdens och omsorgens personal. Digitaliseringen är inte minst också ett viktigt verktyg för att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Det är därför bra att Sverige har satt upp en tydlig vision om att bli bäst i världen på e-hälsa, men nu måste visionen följas av handling. Och det brådskar.

Vad som bland annat särskilt behövs är reformer och ledarskap avseende det grundläggande och strategiskt mycket viktiga området hälsodata, ett område som bland annat innefattar patientdata. Vi moderater vill se en långsiktig patientdatareform som tar ett samlat grepp om patientdatafrågorna och som tydligt gör klart att det i grunden är patienten själv som äger sina patientdata. I riksdagen har Moderaterna sedan tidigare också samlat majoritet kring ett antal förslag som hade betytt mycket om de förverkligades. Förslag som hade varit en bra början på en mer omfattande patientdatareform. I maj 2020 ställde sig nämligen en enig riksdag bakom ett flertal förslag från oss moderater och riktade ett tillkännagivande med krav till regeringen att se över:

- om dagens krav på aktivt samtycke bör ändras så att en patient kan antas samtycka till att vårdgivare får ta del av patientinformation till dess att patienten själv eller anhöriga har sagt att vårdgivarna inte får göra det
- om lagändringar behöver göras för att skapa goda möjligheter till sammanhållen journalföring och informationsdelning inom hälso- och sjukvården samt mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten
- möjligheten att klassificera olika typer av vårdinformation för att kunna väga skyddet av patientens integritet mot vinsterna av att kunna

- använda patientinformationen för andra ändamål
- om lagstiftningen bör förtydligas så att anhöriga kan vara ombud vid kontakter med vården när det gäller till exempel tidsbokningar, anmälningar och avbokningar.

Snart två år efter att riksdagen riktade ovanstående krav har ännu inte mycket hänt. En proposition är aviserad att komma i mars om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, men den kommer, av lagrådsremissen att döma, bara i vissa mindre delar att svara upp mot riksdagens tillkännagivande.

Det är inte bara Moderaterna och riksdagen som driver på för att förmå regeringen att vidta åtgärder för att ta kliv närmare ett förverkligande av visionen. Det gör alla berörda aktörer, inte minst regionerna. Regionerna vill se handling i form av bland annat en förändrad lagstiftning för att kunna få utväxling av de enorma investeringar som nu görs i nya vårdinformationssystem runt om i Sverige. Regeringens samverkansprogram för hälsa och life science är en annan starkt pådrivande kraft. Genom samverkansprogrammets särskilda arbetsgrupp för hälsodata har ett batteri av förslag på åtgärder för att möjliggöra ett bättre nyttjande av hälsodata för att kunna driva den medicinska utvecklingen framåt genom forskning och innovation arbetats fram. På det övergripande området efterlyser arbetsgruppen bland annat en bättre samordning och uppföljning samt en tydlig både nationell och regional målsättning för hälsodataområdet. Exempel på mer konkreta förslag från arbetsgruppen är en förändrad lagstiftning för att möjliggöra datadelning och användning av data från olika vårdgivare för forskning och innovation. Ett annat handlar om att regeringen ska tillsätta en nationell funktion för rådgivning avseende användning av hälsodata för vård och omsorg. Det förslaget bottnar i att det i dag finns en stor osäkerhet kring hur gällande lagstiftning ska tillämpas. Mot bakgrund av samma problem har Moderaterna föreslagit att ge Digitaliseringsmyndigheten i uppdrag att bygga upp rättslig expertis och ge rättslig vägledning.

Det är nu mindre än tre år till dess att visionen om att Sverige ska vara bäst i världen på e-hälsa ska vara uppfylld. I dag är gapet mellan vision och verklighet dessvärre stort och växande. Klart är dock att det inte saknas förslag på åtgärder. Problemet är i stället brist på handlingskraft.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga socialminister Lena Hallengren följande:

1. Vilka initiativ har ministern tagit med anledning av riksdagens tillkännagivande från i maj 2020 avseende digitaliseringen, och när bedömer ministern att regeringen kan återkomma med förslag som tillgodoser vad en enig riksdag har efterfrågat?
2. Är ministern och regeringen beredd att ge Digitaliseringsmyndigheten i uppdrag att bygga upp rättslig expertis och ge rättslig vägledning i syfte att förhindra att osäkerhet och rädsla att göra fel bromsar digitaliseringen av vården?
3. Bedömer ministern att det är realistiskt att Sverige är bäst i världen på e-hälsa 2025, och om inte, vilka ytterliga initiativ är ministern beredd att ta för att påskynda arbetet med att förverkliga visionen?

.....
Johan Hultberg (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck